

žarek dobrote

01/X
januar
2012

informativno glasilo slovenske karitas

Karitas

TEMA MESECA

- 3 • • • Socialna reforma
 DRUŽBENI NAUK CERKVE
 3 • • • Da bi bilo življenje v naših skupnostih lepše
 MEDGENERACIJSKA SOLIDARNOST
 5 • • • Aktivno staranje
 V LUČI STROKOVNOSTI
 6 • • • Oblike nasilja se v kriznih obdobjih okrepijo
 ZGODBE ŽIVLJENJA
 8 • • • Njena zgodba, zgodba mnogih žensk
 9 • • • Ljubiti, biti dober, kakor je to delal Jezus
 10 • • • Svet AGRI potrdil izvajanje ukrepa pomoči v hrani EU za 2012–2013

KOPER

- 10 • • • December, čas za Boga in človeka
 LJUBLJANA
 13 • • • Dobrota je vrednota
 MARIBOR
 15 • • • Na poti do novih spoznanj

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER

- 4. 1.** Tajništvo DK Ilirska Bistrica
7. 1. Srečanje Goriške OK
9. 1. Srečanje Karitas vipavske dekanije in DK Idrinja Cerkno
10. 1. Srečanje Tolminske OK
10. 1. Rok za oddajo poročil ŽK, MŽK, centrov Karitas
11. 1. Srečanje Postojnske DK in usposabljanje Hospica, Ilirska Bistrica
11. 1. Razstava Umetniki za Karitas, Galerija Družina, Ljubljana, ob 18.00
14. 1. Duhovna obnova, Center Karitas Bertoki
14. 1. Seminar za neprofesionalno svetovanje, Kobarid
17. 1. Druženje generacij, Ilirska Bistrica
18. 1. Srečanje Kraške DK
19. 1. Tajništvo Škofijske Karitas, Ajdovščina
20. 1. Rok za oddajo poročil OK, DK
1. 2. Razstava Umetniki za Karitas, galerija Ars sacra, Maribor, ob 18.00

ŠKOFIJSKA KARITAS LJUBLJANA

- 7. 1.** Študijski dan za vse prostovoljce in sodelavce župnijskih Karitas s predavanjem dr. Stanka Gerjolja: Svetovanje, ena od možnih oblik pomoči Karitas in delavnicami na temo: Spoznavanje prevladujočih načinov odzivanja in odgovarjanja na konkretne stiske, v Antonovem domu na Viču od 9. do 13. ure.
26. 1. Četrtekov izobraževalni večer, predavanje dr. Janeza Juhanta: Pomen in vloga sprave v življenju človeka in družbe, v Cerknici, Tabor 29, ob 19.00.
2. 2. Četrtekov izobraževalni večer: predavanje mag. Marka Kovačiča: O osamljenosti, v Ljubljani, na

NAŠ ŽAREK DOBROTE JE
NAŠ ŽAREK UPANJA!

Imre Jerebic

Da, imamo svoj mesečnik. Naslovili smo ga na posamezne sodelavce Karitas, da bi bil za vsakega zares žarek upanja in dobrote, ter na druge naše sodelavce in partnerje pri našem delu.

Seveda ne moremo mimo dejstva, da pisana in govornjena beseda dostikrat nima prave teže in izgublja na svoji vrednosti. Zato se v mesecu januarju, ko v ospredje postavljamo vrednoto verskega tiska, sprašujem, kaj nam – sodelavcem Karitas – pomeni naš časopis.

Ali ga vzamemo v roke, poiščemo v njem kaj za svojo dušo, dobimo nekatere odgovore kot popotnico za svoje delo ... ali pa je le ena izmed brezplačnih revij, ki prav hitro roma v koš z mislijo »spet toliko papirja za prazen nič«?

Kljub morda različnim mnenjem mislim, da:

- se preko Žarka dobrote Božja BESEDA učlovečuje danes med nami. Ne gre za drzno misel, ampak za priložnost, za Božjo naklonjenost nam – sodelavcem Karitas, ki opravljamo svoje poslanstvo v imenu te Besede.

- se preko Žarka dobrote učimo spoštovati človeško dostojanstvo naših uporabnikov, ki jim delimo takšno in drugačno pomoč. Na različne načine sledimo in razmišljamo o pereči socialni problematiki, skozi svoja očala o pastoralnem letu ali o evropskem letu s socialno tematiko.

- je preko Žarka dobrote več solidarnosti med nami in v našem narodu, kajti znamo ob pravem času potrkati na srca dobrih ljudi, jim približati različne stiske, da postanejo del nas in seveda tudi terjajo naš pozitiven odgovor.

- preko Žarka dobrote postajamo veliko srce, ki čuti, vidi, sliši in se razdaja tam, kjer je trenutna potreba. Postajamo srce Samarijana, ki si zna naložiti breme in ga tudi odložiti, ko pride čez cesto, in tudi v tem dejstvu je veličina srca.

Krekovem trgu 1, ob 17.00.

16. 2. Četrtekov izobraževalni večer: predavanje mag. Marka Kovačiča: O osamljenosti, na Brezjah, dvorana nad zakristijo, ob 17.00.

ŠKOFIJSKA KARITAS NOVO MESTO

9. 2. Četrtekov izobraževalni večer: predavanje dr. Janeza Juhanta: Pomen in vloga sprave v življenju človeka in družbe v Novem mestu – Šmihel, Smrečnikova 60, ob 17.00.

• FOTO NASLOVNA IN ZADNJA STRAN: Andreja Urh •

SOCIALNA REFORMA

Ivan Kukar, Jožica Ličen

Z novim letom se začena uveljavljanje reforme sistemov socialne varnosti, ki bo imela številne in dolgoročne posledice. Pri Komisiji Pravičnost in mir se zavedamo potrebnosti reforme sistemov socialne varnosti, zato podpiramo vse koristne in pravične rešitve, ki jih prinaša Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Hkrati pa se je treba zavedati, da reforma na teoretični ravni sicer zasleduje načelo pravičnosti, vendar bo v praksi skoraj zagotovo krivična do številnih socialno ogroženih družin in posameznikov, ki bodo z njeno uveljavitvijo potisnjeni preko praga revščine in se nikoli več ne bodo zmogli iztrgati iz tega začaranega kroga.

Z navedeno reformo se bo na področju socialnih transferjev marsikaj spremenilo. Ena izmed novosti je ta, da se bo povečal obseg upoštevanja vseh družinskih prejemkov (tudi otroškega dodatka, kar do sedaj ni bilo). Zaradi omenjenega zakon uvaja upoštevanje premoženja v obliki navideznega dohodka, četudi to premoženje ne daje ali celo ne more dajati nobenega dohodka. Prav tako se bo kot lasten dohodek upoštevala tudi pomoč dobrotelčnih organizacij. Posledično lahko pričakujemo za mnoge znižanje otroškega dodatka, višje plačilo vrtca, nižje štipendije, nižjo denarno socialno pomoč ali celo izgubo le-te.

Z uveljavitvijo zakona bodo dolgotrajni prejemniki denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki imajo v lasti nepremičnino, morali soglašati s tem, da se nanjo vpiše zemljiškoknjižna zaznamba prepovedi odtujitve in obremenitve v korist Republike Slovenije. Ob dedovanju bo država po njihovi smrti tako dobila nazaj izplačane zneske.

Med drugim se ukinjajo tudi državne pokojnine, katerih prejemniki bodo lahko sicer zaprosili za denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek, vendar bodo pri tem morali izpolnjevati relativno zelo stroge kriterije, tudi tiste s prepovedjo obremenitve nepremičnine.

Zaradi naštetega bodo družine, ki imajo običajno skromen in zelo trdo ter pošteno prislužen dom, postavljene pred izbiro, da se bodo bodisi odpovedale denarni socialni pomoči ali varstvenemu dodatku ali pa bodo ob smrti upravičenca ostale brez svojega doma oziroma bodo morale državi še dolga leta vračati zapustnikov dolg. Ob ukinitvi državne pokojnine se lahko vprašamo: ali država tem ljudem jemlje samo sredstva za preživetje ali tudi dostojan-

stvo? In seveda: ali se socialne pravice spreminjajo v socialna posojila in ob tem niti ne vemo, ali bodo vsaj ugodna?

Zaradi tega je v praksi pričakovati, da se bodo redki upravičenci do državne pokojnine, drugi upokojnenci ali upravičenci do denarne socialne pomoči odločali za pridobitev denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka. Tako se lahko zgodi, da se bodo številne družine in posamezniki znašli v zelo hudi trajni stiski, učinki navedenih sprememb pa bodo za javne finance objektivno gledano zelo majhni.

Zavedati se moramo, da bo socialna reforma prizadela tudi številne brezposelne, dijake in študente. Velika večina prizadetih upravičencev ni prišla do pravic iz naslova javnih sredstev na nepošten način in za svojo socialno stisko pogosto ne nosijo prav nobene subjektivne odgovornosti. Zato bi morala država v prihodnje iskati ustrezno rešitev za vse tiste, ki so neupravičeno izpadli iz socialne mreže in ki bodo posledično postali življenjsko odvisni izključno od pomoči svojih sorodnikov oziroma dobrotelčnih ustanov.

Naj velja vsem sodelavcem Karitas na terenu apel, da budno spremljajo tovrstne stiske in nanje opozarjajo, da se bomo lahko kot škofijska ali nacionalna Karitas pa tudi Komisija Pravičnost in mir nanje ustrezno odzvali ter predlagali spremembo zakonodaje. •

družbeni nauk cerkve

DA BI BILO ŽIVLJENJE V NAŠIH SKUPNOSTIH LEPŠE

Peter Tomažič

Pravimo, da v živalskem svetu preživi močnejši in tisti, ki je bolj prilagojen okolju. Tako razmišljanje se je že velikokrat uveljavilo tudi v človeški zgodovini. V najbolj kruti in masovni obliki smo ga spoznali v zadnjih treh ideologijah prejšnjega stoletja, zaradi katerih je umrlo na milijone ljudi. Spoznavamo ga tudi v današnjem nebrzdanem kapitalizmu, ki milijarde ljudi drži v revščini in bedi ter ravno tako povzroča počasno, a vendar masovno smrt ljudi, narave in vrednot, povezanih s solidarnostjo.

Ljudje pa se od živali razlikujemo po tem, da živimo tudi v miselno ustvarjalnem in duhovnem svetu, kjer sicer ni zanemarljiva, pa vendar ni najpomembnejša samo moč, lepota, premoženje, sila in fizična spretnost. Živimo v krogu ljudi in preko njih čutimo in doživljamo presežno. Vsi prej ali slej, pa četudi na smrtni postelji, ugotovimo, da nam največ pomenijo ljudje, s katerimi živimo.

Imamo različne talente, znanja, pridobljene in dedne lastnosti ter druge okoliščine v našem življenju. Trudimo se narediti čim več iz sebe in hkrati uporabiti čim več talentov, da bo naše in tudi življenje v naših skupnostih lepše. To je sicer lepo zapisan stavek, toda žal se realnost v našem zahodnem svetu spreminja zelo hitro in v napačni smeri.

Solidarnost v družini

Če pogledamo v današnjo povprečno mestno ali primestno družino, v njej srečamo otroka, ki običajno živi sam s starši ali pa ima mogoče še precej starejšega ali veliko mlajšega brata oziroma sestro. V sobi po možnosti stoji računalnik in velikokrat tudi televizija. V rokah se bohoti mobilni telefon. Starši od otroka pričakujejo dobre ocene in na koncu meseca ga čaka izdatna žepnina. Verjetno ima tudi že odprt varčevalni račun ali naložbeno investiranje za prihodnost. Starši ga pripeljejo in odpeljejo s številnih popoldanskih dejavnosti. Vsaka kar precej stane, ampak vsekakor je najbolj pomemben vsestranski razvoj otroka, da bo lahko kar najbolje tekmoval na trgu delovne sile in da se bo prebil do dobre izobrazbe, s katero »ne bo treba delati«. Tudi pri večjih družinah se lahko zgodi enako. Vsak otrok v svoji sobi, vsak s svojo opremo, vsak s svojimi zahtevami. Ko pa gre za gospodinjska dela ali skupne hišne obveznosti, pa so to samo dolžnosti staršev. Zgornji opis moramo jemati kot karikaturu in ga vsekakor ne gre posploševati. Vendar otroci in mladi v družinah z zgoraj opisanimi okoliščinami solidarnosti največkrat niti ne potrebujejo in je tudi ne morejo razumeti. Svoje življenje v družini dojemajo kot servis na svoji poti k uspehu ali zgolj zadovoljevanju želja. Tak vzorec prenašajo tudi naprej v svoj partnerski odnos, kjer ima vsak partner svoje zahteve, svoje hobije, kario in svoje življenje. Zato se ne splača prehitro ali nasploh poročati in kakorkoli obvezovati, ker gre za same omejitve. K temu lahko pridružimo še odnos s starimi starši, ki običajno živijo sami in se ukvarjajo s svojimi hobiji ali s svojo osamljenostjo, ko pregledujejo parkirišče pod svojim blokom oziroma pijejo kavo v nakupovalnih centrih. Ko razmišljamo o svojih sorodnikih, znamo veliko povedati

o tem, kje imajo težave. Naša drža solidarnosti pa se običajno konča z na glas izrečenim izgovorom: »To se nas ne tiče, to je njihova stvar. Ne smemo se vtikati.«

Da bi v družini in sorodstvu lahko rasla solidarnost, moramo najprej poznati drug drugega, naša doživljanja, veselje in stiske. To pa ni mogoče brez posvečenega časa za druženje in pogovor. Enostavno ni druge poti do sočloveka, kot je bližina in preprosto ter iskreno vprašanje: »Kako si? Si v redu?«

Solidarnost na delovnem mestu

Zgodbe o karierah smo nekoč gledali v ameriških filmih. Sedaj pa to tudi pri nas postaja realnost na vseh področjih. Nič ni narobe, če dolgotnemu nabiranju znanj in spretnosti naravno sledi vodstvena funkcija in v kasnejšem obdobju prenos znanj na mlajše generacije. Če je taka poklicna pot obzirna in občutljiva do sodelavcev ter ima za cilj, da se vsi kar se da veliko naučimo in ustvarjalnega naredimo, je to zagotovo pot, ki vključuje tudi solidarnost. Brezobzirno povzpnetništvo, brez čuta za sodelavce in z enim samim ciljem po večjem premoženju, moči ali nazivu, pa seveda v družbo prinaša stisko in trpljenje.

Nekatera moderna podjetja se usmerjajo k horizontalnim in mrežnim modelom, v katerih vsak posameznik lahko od sebe in na svoje veselje da tisto najboljše. Resničnost pa je v podjetjih največkrat pogojena z grobimi pritiski na storilnost in povečevanjem dobičkov. Kljub temu pa tudi v takem okolju ostane zaseben prostor, ko lahko z majhnimi dejanji pomagamo svojim sodelavcem tako pri delu kot tudi v zasebnem življenju.

Solidarnost v soseski

Če me vprašate, ali je v naši soseski kakšna revna družina, bi verjetno lahko naštel dva hujša primera. Potem pa se počasi konča. Nekoč se mi je zgodilo, da so mi na župnijski Karitas povedali, da v naši vasi živi priseljena družina dobesedno v baraki s špranjami, skozi katere je pozimi pihal veter. Nikdar nisem opazil niti barake niti te družine, pa ni več kot kilometer stran. V naših soseskah živijo tudi tujci, včasih tudi z družinami, v nemožnih bivalnih razmerah. Zagotovo lahko najdemo kakšno pot do njih, npr. preko sošolca svojih otrok. Še bolj redko pa pomislimo na tiste, ki so osamljeni, ki se vsak dan borijo z boleznijo otroka, sozakonca ali starša. Včasih je dovolj, da se ustavimo in s takim človekom poklepetamo, ko se vračamo z avtobusne postaje ali sprehoda. Včasih pa je solidarnost tudi veliko bolj enostavna in gre

za drobne geste pozornosti, ko skupaj skidamo sneg, na našo češnjo povabimo sosedove otroke, pomagamo sosеду, ki mu ne deluje tipkovnica na računalniku, starejši gospe zamenjamo plin ali kaj prinesemo iz trgovine in še bi lahko naštevali. Tudi ni treba, da se izpostavimo, če želimo pomagati. Lahko po pošti pošljemo bone, lahko anonimno pomagamo preko obrtnika.

Globalna solidarnost

»Saj se ne da nič narediti. Svet je prezakompliciran. Moja pomoč je samo kaplja v morje.« To so besede, ki nas delajo nedejavne. Seveda ne moremo napeljati reke v puščavo, toda lahko si zamislimo, kaj pomenijo materi v Afriki ali bližnji

Albaniji zdravila za njeno bolno hčerko. Mogoče gre zgolj za antibiotik ali sredstvo proti bolečinam, za nas nekaj samoumevnega, za milijarde ljudi pa popolnoma nedostopna dobrina. Ko se pogovarjamo z misijonarji, lahko vidimo, da je tudi naša majhna pomoč z nekaj evri lahko zelo učinkovita in da lahko v življenje revnih prinese neizmerljivo veselje. Veliko lahko naredimo tudi za pravičnost, in sicer tako, da podpiramo, da kljub recesiji, ki vlada na zahodu, naše države preko dobrodelnih organizacij še vedno pomagajo na revnih območjih sveta. Prav je tudi, da se z vsemi močmi borimo proti izkoriščanju in kupujemo izdelke, za katere vemo, da niso plod suženjskega izkoriščanja ljudi. •

medgeneracijska solidarnost

AKTIVNO STARANJE

Helena Zevnik Rozman

Pogled na aktivno staranje preko razmišljanj naših že upokojenih sodelavk in sodelavcev župnijskih Karitas

Letošnje evropsko leto je namenjeno obeležjenju in razmišljanju o aktivnem staranju. Ker lahko ta pojem razumevamo zelo različno, sem želela izvedeti, kako ga razumejo tisti starejši, ki veliko svojega časa namenjajo pomoči drugim. Na moje vprašanje, kaj je zanje aktivno staranje, so odgovorili: Ludvik Stopar iz Šmartnega v Rožni dolini, Erna Romih iz Gotovelj, Jerca Stopar iz Mengša in Ana Stepančič ter druge sodelavke iz ŽK Ljubljana Šiška.

Sodelavke ŽK Ljubljana Šiška so skupaj z gospo Ano izpostavile nekaj pomembnih smernic za aktivno staranje oziroma kaj mora starejša oseba upoštevati, če želi ostati aktivna:

- **Človek ne sme biti sam, ne sme se zapirati vase.** Zelo pomembno je, da gre ven, na obiske, na kulturne dogodke ali kaj podobnega. Če pa tega ne zmore, pa koga povabi na obisk.
- **Zelo pomembno je skrbeti za zdravje.** In komur zdravje služi, naj to ceni in spoštuje.
- **Za uresničevanje prejšnjega je pomembno gibanje in hoja.** Gospa Ana je še posebej izpostavila, kako veliko ji pomeni, če hodi. Prav tako njena sestra nima nobenih težav s holesterolom, ker vsak dan kolesari in veliko hodi.
- **V razširjeni družini prisluhniti mladim,** opaziti njihove potrebe, in ne le pričakovati, da bodo oni tisti, ki se bodo spomnili starejših. Ena izmed sodelavk je še posebej izpostavila, kako dva-

krat pridobiva, ko pomaga vnukom pri učenju in si s tem bistri um, drugič pa, ko gre z njimi na sprehod.

- **Obiskovati še starejše od sebe.** Ob tem se vedno kaj novega naučimo ali spoznamo. Gospa Ana obiskuje kar nekaj bivših župljanov v domu za starejše. Ob tem je zelo vesela, ko vidi, kako jih je družba v domu in to, da so preskrbljeni, poživila, nekateri so kar na novo zaživel. Meni, da tudi to, da si primerno preskrbljen in v družbi, vodi v aktivno staranje.
- V času, ko še zdravo razmišljamo, je prav, da med **domaćimi uredimo stvari**, ki si jih želimo, če se morda zgodi, da jih nekoč ne bomo mogli izraziti. To pomeni: povem svoje želje, ali si želim v dom za starejše, si želim, da me peljejo v cerkev, da prejmem zakramente. Prav je, da to napišemo ali povemo, da bodo naše želje lahko upoštevali.

Gospod Ludvik meni, da način, kako bomo preživeli starost, izhaja iz tega, kako smo preživeli mladost. To nas zaznamuje za celo življenje, in tako zaznamuje tudi starostno obdobje. Iz mladosti in srednjih let prinašaš izkušnje, ki so zelo dragocene tudi v starosti. Ob tem, ko se ozira v svojo mladost, pove, da so jo preživeli zelo skromno. Pri sedmih letih je namreč izgubil očeta in mama je štiri otroke takoj po vojni preživljala z dnino. Šele pri 16 letih je, ko je začel pasti krave, dobil prve nizke čevlje. Vse to ga je zaznamovalo, da je vedno odprt do soljudi, da rad pomaga, kjerkoli se le da. Zato se je tudi odločil za poklic v zdravstvu.

Gospa Jerca se sprašuje, ali je aktivno staranje, da si moraš vse zapisati: kaj imaš popoldan, naslednji teden, ker je teh obveznosti tako veliko. Ob tem se sprašuje, če ji morda ne bi bilo treba pisati, če ne bi imela toliko obveznosti – ali tudi?

Aktivno staranje vidi tudi v tem, da se zaradi obilice dela izobražuje, hodi na seminarje, da se je naučila uporabljati internet, elektronsko pošto. In ugotavlja, kako je to dobro, ko enkrat začneš.

6 Zanj je aktivno staranje tudi to, da se vključi v pomoč drugemu, da ob obilici vseh aktivnosti, ki jih že ima, prevzame še kakšno dodatno obveznost, kot na primer pomoč katehetom pri verouku. In se ob tem zopet sprašuje, ali je aktivno staranje to, da nimaš časa zase, da nimaš časa, da bi šel na sprehod, k telovadbi, na masažo ...

Gospa Erna pa aktivno staranje doživlja vsak dan. Zanj je to lep čas, saj se lahko odloča svobodno po svoji volji. Staranje je zanj proces, in ko si v službi, se moraš prilagoditi drugim, ko pa si upokojen, se lahko po svoji volji odločaš, kaj boš delal.

In kaj je tisto, kar naše sogovornike dela aktivne?

»Da sem še vedno aktivna, mi veliko pomaga, da sem se takoj po upokojitvi kot prostovoljka pridružila župnijski Karitas,« pravi gospa Ana. Veliko ji je dalo tudi izobraževanje na Inštitutu A. Trstenjaka, kjer se je naučila, kako razumeti svet in sebe ter kako to ubesediti in povedati drugim. Poleg tega je zanj zelo pomembno, da obiskuje biblični krožek. »To je zame kot življenjska univerza in ne pogrešam nobene stvari, nobene joge in podobnih stvari,« pravi gospa Ana. Za nekaj časa se je vključila tudi v univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer se je naučila, kako pomembno je, da se za vsak izlet dobro pripravi. Tako si sedaj dela arhive za vse, kjer je že bila, in če kaj pozabi, si lahko vse to ponovno ogleda in prebere. »Vsa znanja, ki sem jih tako pridobila, me ohranjajo svežo in aktivno,« pravi. Aktivno jo ohranja tudi povezanost v družini z bratom in sestrami. Veliko se družijo med seboj in seveda z njihovimi sozakonci, se obiskujejo in vsaj enkrat letno gredo skupaj na izlet. Ob tem gospa Ana skrbi za družinsko deblo in za arhiv dogodkov. Vsa ta zaposlitev in delo ter seveda ohranjanje lepih in dobrih odnosov je zanj aktivno staranje.

Tudi gospa Jerca pravi, da je dela na ŽK dovolj. K temu pa dodaja še varovanje vnukov in druge oblike pomoči mladim družinam, gospodinjska dela in še bi se kaj našlo, npr. tudi pomoč katehetom pri učenju verouka. Gospa Erna pa k svojemu prostovoljskemu delu pri ŽK dodaja še petje v cerkvenem pevskem zboru, hodi k telovadbi, na sprehode. Največ moči in volje pa ji dajejo štirje vnučki. In gospod Ludvik ni nič kaj drugačen. Kamorkoli gre, rad

pomaga. Pa naj bo to na poti po slovenskih gorah, če se kdo izgubi, ali ko spremlja bolnike na razne preiskave v oddaljene bolnišnice. Koliko je kdo pripravljen pomagati drugim, je odvisno od posameznika. On meni, da je to, da se mu nekdo zahvali za pomoč in dobro, ki ga je storil, zelo dober občutek, ki se ga ne da plačati z nobenim denarjem. In to je tisto glavno, kar meni, da je aktivno staranje. »Star si toliko, kolikor se počutiš, če pa se postaviš v kot in se zapreš, potem ni več povratka,« zaključuje svoje misli gospod Ludvik.

Tudi gospa Erna meni, da so aktivnosti in delo tisto, kar življenje in tudi staranje naredi aktivno. In hvala Bogu ji tudi polepšajo življenje.

Gospa Jerca pa ve, da se zaradi vsega tega dela, ki ga opravlja za druge, nasproti zunanjemu videzu notranje pomlaja, stalno nadgrajuje z dobrimi deli in pridobiva na duhovnem bogastvu. Zaveda se, da se v nasprotnem primeru, če ne bi bila prostovoljka, ne bi tako bogato »mladila«. »V letih staranja je v srcu vedno več prostora za ljubezen do ubogih, vedno več razumevanja do njihovih stisk ... Toda roke in noge so pa z dneva v dan počasnejše. To pa je verjetno že staranje,« hudomušno doda ter nadaljuje: »Zelo pomembno se mi zdi, da sodelujem z mladimi, da jih vidim v pozitivni luči, da jih jaz nagovorim, da ne čakam nanje, da bodo oni tisti prvi, ki me bodo pozdravili. S tem se povezuje starost in mladost. Vsekakor pa mislim, da ni nujno, da moramo stari za vsako ceno večno delati na tem, da ostanemo »mladi«. Saj enkrat se naše delo in življenje mora končati. Za vse te stvari, ki jih srečujem v življenju (naj bodo dobre ali slabe), pa se vsak dan bolj zahvaljujem dobremu Bogu.« •

v luči strokovnosti

OBLIKE NASILJA SE V KRIZNIH OBDOBJIH OKREPIJO

Alenka Petek

Beseda nasilje predstavlja odnos med dvema stranema, kjer ena stran z uporabo groženj, nasilja, moči vpliva na drugo stran. Nasilje je dejanje agresije in zlorabe, ki povzroči ali namerava osramotiti ali ponižati žrtev. Je kaznivo dejanje, je zloraba moči. Na prizadetih osebah lahko pusti nepopravljive posledice.

Nasilje se dogaja med pripadniki vseh socialnih in ekonomskih razredov, kultur in verstev. Nasilje v družini se dogaja v vseh državah in družbenih skupinah. Je problem vsega sveta, razvitega in nerazvitega, vzhoda in zahoda, severa in juga. Je

strukturni problem, ki zadeva žrtve in storilce, ne glede na starost, izobrazbo, dohodek in družbeni položaj. Pogosto poteka v zasebnih prostorih, prikrito očem javnosti. Nasilje je namerna uporaba fizične moči ali sile, v obliki grožnje ali dejanskega nasilja, ki povzroči *poškodbo ali psihično škodo ali celo smrt*. Nasilje ni dopustno in zanj ni opravičila.

O nasilju v družini danes javno govorimo, dobili smo zakone, ki naj bi ga pomagali preprečevati in ustrezno kaznovati, za nasilje postajamo vse bolj občutljivi. Družina je socialna skupina, v katero ljudje vstopamo zaradi ljubezni, podpore in varnosti. Žal pa je verjetnost, da bo nekdo žrtev telesnega nasilja, največja ravno v družini.

Znano je, da se v kriznih razmerah zaradi občutka nemoči in obupa poveča nasilje, tudi nasilje v družini, in Slovenija ni nobena izjema. Najpogostejše oblike so fizično, psihično, ekonomsko, verbalno in čustveno nasilje.

Fizično nasilje zajema pretepanje, brcanje, klofutanje, davljenje, udarce z različnimi predmeti.

Ženske so v Sloveniji najpogostejše žrtve, povzročitelji pa moški. Posledice napadov so vidne. Rane, modrice, zlomi, zatečeni udi, sklepi. Žrtve iščejo tudi zdravniško pomoč. Ena od značilnosti fizičnega nasilja v družini je, da se stopnjuje od klofute in odpiranja tja do brutalnega pretepanja.

Psihično nasilje zajema grožnje s pretepanjem ali drugimi oblikami nasilja, izolacijo od drugih ljudi, odvzem in uničevanje osebnih predmetov, ustvarjanje sovražne klime, dolgotrajen molk, nepripravljenost na pogovor. Psihično nasilje je vzorec vedenja, pri katerem nekdo vedno doseže, kar hoče, na račun žrtve, njenih pravic, prepričan in želja, z izsiljevanjem, grožnjami, zastraševanjem. Nadzor je že ena izmed oblik psihičnega nasilja. Z njim se srečujemo predvsem doma. Vrsta psihičnega nasilja so tudi neprestane zahteve v partnerskih odnosih po pozornosti, ljubezni. Vedno so bolj važne potrebe drugih, nikoli naše. Nismo pomembni, kot da obstajamo samo za to, da lahko izpolnujemo zahteve partnerja. Psihično nasilni ljudje potrebujejo občutek večvrednosti, zato ne upoštevajo ljudi okoli sebe, njihovega mnenja ali pa celo razvrednotijo vsa naša prizadevanja. S tem drugemu rušijo samozavest in samospoštovanje, svoje pa dvigujejo. Zelo močno orožje je tudi kaznovanje s tišino.

Čeprav so oblike psihičnega nasilja tako raznolike in včasih nerazpoznavne, je njihov namen vedno enak: uveljavljanje nadzora nad vsemi področji življenja, človeka s tem popredmetiti kot lastnino in dokazati moč ter avtoriteto nad njim. Poledice psihičnega nasilja, čeravno niso vidne kot modri-

ce, so mnogokrat hujše kot sami fizični udarci. Medtem ko se rana hitro zaceli, občutki nemoči, pomanjkanje energije, ranljivost, anksioznost, kronična zaskrbljenost, izolacija, depresivnost, glavoboli, alergije, napadi panike, neobvladovanje svojega življenja, strah pred prihodnostjo, izguba zaupanja lahko trajajo zelo dolgo.

Verbalno nasilje se izraža v obliki groženj, posmeha, poniževanja, kričanja, žalitev.

Čustveno nasilje se manifestira, ko se neprestano pritožujemo čez druge, sami pa nič ne naredimo, da bi razrešili problem. Ko druge obtožujemo ali jim pridigamo, smo prav tako nasilni. Nasilni smo tudi, ko smo ljubosumni, ko ignoriramo, kuhamo mulo, smo užaljeni. Takrat zlorablamo šibke točke drugih in v njih skušamo vzbuditi občutek krivde, občutek, da niso dovolj dobri. Nasilni smo tudi, ko se norčujemo iz drugih, ko smo cinčni in vzvišeni do ljudi, s katerimi delamo in živimo.

Ekonomsko nasilje je v zadnjem času v porastu. Nasilen odvzem denarja ali drugih vrednih predmetov, nadzorovanje porabe denarja, nadzor nad vsemi nakupi, onemogočanje osebi, da bi si poiskala službo. Ekonomsko nasilje se zrcali v življenju družine. Ženske tovrstno nasilje v večini primerov dokaj hitro opazijo, a se ravno tako hitro z njim tudi sprijaznijo. Ko postane partnerski odnos nevzdržen, je ravno ekonomska neenakost ženske tista, ki ji v največji meri preprečuje, da bi tak odnos zapustila.

S primeri različnih oblik nasilja se v zadnjem času zelo pogosto srečujem. Ženske so obupane, dolgo časa o tem ne želijo spregovoriti. O nasilju niso seznanjeni niti najbližji. Ker jih je sram priznati. Strah, da jih bodo sorodniki in okolica obsojali. Da bodo krivdo za takšno stanje pripisali žrtvi, ne storilcu. Večkrat se zgodi, da se moške, ko se žena odloči, da v takem odnosu bo več živela, poskušajo maščevati. Pahnejo jo v popolno ekonomsko odvisnost. Ne plačujejo skupnih stroškov, ne odplačujejo skupnih kreditov niti ne prispevajo za preživljanje otrok. Grozijo in izsiljujejo, ker so prepričani, da bodo njihove do sedaj uspešne metode delovale. Da se bo ženska premislila, ker tako ali tako ne bo imela kam.

Pomembno pri stiku s tako osebo je, da je ne obsojamo. Da smo si takoj na jasnem, da je ta oseba žrtev. Da se potrudimo in poskušamo poiskati možne poti reševanja njene stiske. Žrtvam nasilja pomagajmo, jih opogumljajmo, da naredijo korak iz tega brezna trpljenja in ponižanja. Povejmo jim, da nasilje ni dopustno. Da smo na njihovi strani. Kajti le tako bodo lahko rešile sebe in pomagale otrokom. •

zgodbe življenja

NJENA ZGODBA, ZGODBA MNOGIH ŽENSK

Lidija Jerebic

Vsak človek nosi v sebi edinstvenost, ki nas vabi, naj jo živimo. Edinstvenost je že v nas, če si jo upamo sprejeti. In če jo drugi želijo videti. Mene in tebe kot drugačno. Ob lučkah, v razsvetljenem mestu, ob srečanju ...

Ko se zazrem v ženo, se mi zdi, da jo poznam. Moje razmišljanje se ustavi. Pa je ne ogovorim. Ne zdi se mi, da naj bi jaz to naredila. Moram jo pustiti ...

Ob sebi ima moškega in otroka. Pokliče me po imenu. Najina pogleda se srečata in telesi se objameta. Srečata se dve ženski, ki sta se nekoč močno čutili. Več mesecev sta živeli skupaj. Polno pogovorov, joka, bolečine. Oh, ko ženska spregovori z žensko! In zdaj je spet čas za to. Pred božičem, ob lučkah, ob otroku in možu, ob ljudeh, ki hodijo mimo. Vsak drugačen, vsak s svojo bolečino. Vsak s svojim upanjem. In žena pove možu, kje se je srečala z menoj. Bilo je pred petimi, ne, sedmimi leti ali še več ...

Kot dekle je bežala od doma zaradi alkohola, bežala od fanta zaradi droge. Kasneje s trebuhom. V pričakovanju. Bilo je pred božičem. Takrat se je zanjo začelo novo življenje.

In zdaj se spet srečava. Ob božiču. V ozadju cerkev. Vse je tako lepo. Pripovedovati začne, kako je zdaj vse drugače. Zato ker se je odločila, da zapusti vse tisto, kar jo je pripeljalo do dna. Treba je bilo preboleti psihično, spolno, fizično nasilje. Polno prevar, izdaj, zapuščenosti. »Ne vem, kako in zakaj nisem že prej odšla iz tistega pekla. Nisem zmogla tega koraka. Podpirala sem fantov alkohol, tako kot je mama podpirala očetovega. Štafeta nasilja ... Izguba družinskega življenja. Saj veš, če uporabim prispodobo o prepadu, sem jaz že prestopila njegov rob in bingljala čezenj z eno nogo, mogoče še malo več, vendar mi je uspelo, da sem se zavihtela nazaj in odšla stran od roba. Šlo je počasi, a sigurno. Pomoč je bila ponujena ob pravem času, na pravi način.«

Mož se je z otrokom umaknil in rekel, da gresta v cerkev, da se midve sami še kaj pogovoriva. Žena je pogledala naokrog, nekoliko sva se odmaknili na rob Tromostovja, da je končno lahko rekla:

»Ali se spomniš mojih popadkov tri dni pred božičem? Se spomniš mojega rojevanja? In ko nisem hotela pogledati svojega komaj rojenega de-

FOTO: Arhiv Počitnic Biserov, slika je ilustrativna

teta? Ko sem te prosila, da mi poveš, ali je punčka ali fantek. Preklinjala sem tistega ... ki ga ni bilo zraven, pa bi moral biti. Jezila sem se na tisto noč, tisti izlet, na tistega človeka, ki sem ga čutila prvič in zadnjič. Ne vem, kakšne oči je imel, ne vem, koliko je bil star, ali je bil Grk ali Anglež ... Potem sem spet bežala za dva meseca v tujino, da bi čas pomaknila nazaj. V Slovenijo sem se vrnila s trebuškom. Misel na samomor! Staršem, bratom, sestram tega nisem mogla povedati.

In potem preobrat v moji glavi! To dete bom nosila z vsem spoštovanjem, hodila bom na preglede. Živela čim bolj umirjeno, daleč stran, v materinskem domu. Morala sem odigrati posebno vlogo, da ne bi izvedeli. Le zakaj? Kamenjali bi me! Ker se vidi trebuh! Sošolka, ki je naredila splav, pa lepo med domačimi in spoštovana v družbi. Če je greh viden, je drugače. Tako sem razmišljala.«

Poslušala sem jo in zdelo se mi je, kot da me črviči v trebuhu, tako močno sem podoživljala tiste trenutke. Ko me spet globoko pogleda, ji rečem, da se nečesa res spominjam. Spominjam se enega samega stavka: »Ali ni to lepo božično darilo za moža in ženo, ki ne moreta imeti otrok?« »In tudi ime si mu dala. Še sedaj se spominjam tega imena!«

In žena še ni zaključila. »Najhujša pri vsem tem sta bila jeza in maščevanje, ki sem ju nosila v sebi. Preko vaših delavnic sem prihajala do uvidov, kako močna zaveznika sta strah in jeza, kako naj ravnam z njima. Da ne smem siliti v odločitve, ki jih ne bom mogla zagovarjati. Vse bolj sem se zavedala, da jeza izčrpava, maščevanje še bolj. Bojno polje otroštva moram zapustiti! In če tega ne bi naredila, bi bila zdaj, pri štiridesetih, v svojem vedenju še vedno otrok. A prišla sem na višji nivo čustvovanja in moja duhovna pot se nadaljuje.« •

LJUBITI, BITI DOBER, KAKOR JE TO DELAL JEZUS

Rok Metličar

*Gospod, v nebesih je tvoja dobrot,
tvoja zvestoba sega do oblakov.
Tvoja pravičnost je kakor božanske gore,
tvoja sodba je kakor neizmerna globočina,
Gospod, ti rešuješ ljudi in živali.
O Bog, kako dragocena je tvoja dobrot!
Človeški sinovi se zatekajo v senco tvojih peruti.
Opajajo se z obiljem tvoje hiše,
v reki svojih radosti jih napajaš.
Zakaj v tebi je izvir življenja,
v tvoji luči vidimo luč. (Ps 36,7–10)*

Božajoče psalmistove besede, ki tudi zarežejo v mojo sebičnost, častihlepje in napuh, me vodijo k naslovu Pravičnost v ljubezni, z drugimi besedami: ljubiti, biti dober, kakor je to delal Jezus. Kot bi se odpravil z Jezusom na samotni kraj in podoživljal z njim lepoto molitve, pogovora z Očetom, da bo lahko neutrudno in čez vse človeške moči deloval v vsakdanjem delovnem dnevu oznanjevanja, da se je približalo Božje kraljestvo. Druženje z Njim nas je povežalo v posebno prijateljstvo. Bog nikdar nikogar ne pusti pri miru, čeprav vedno daje mir. Vedno obstaja kak Egipt, ki bi ga mogli zapustiti, in ta naš Bog nas zmeraj priganja, naj zapustimo Egipt svoje sebičnosti in se napotimo proti domovini *Pravičnosti v ljubezni*.

Toda ta beseda: »**dobrot**«, pa naj bo še tako lepa, je lahko tudi nadvse grda prevara, saj se zelo pogosto zgodi, da je tisto, kar je videti karitativno delovanje, v resnici samoljubje.

Zdelo se je, da nesebično pomagata ljudem. Včeraj pa ste izvedeli, da ti, ki ste jim bili dobrotniki, razširjajo naokrog prav slabe govorice o vas. In v srcu se rodi sklep: z njimi nobenega opravka več. Od danes dalje se bom boril, da izpričam resnico. Kdo je bil dober? Ali ste želeli delati dobro ali ste v tem razdajanju ljubili sami sebe? Če ste še včeraj s takšnim ognjem delali v prostovoljstvu, od danes pa ne čutite nobenega veselja več, to vsekakor pomeni, da tudi do včeraj niste bili dobrotniki, se niste napajali iz izvira življenja, pili iz reke »Božjih radosti«. Bili ste dobri le do sebe. Od tu ta skušnjavec, kje vse mora biti omenjen moj prispevek, in velika past, da se počutim samovšečnega, ko me izberejo za »naj«.

Dobrot je živi tok, ki izvira iz Očetovega srca. Razsipno in velikodušno se razlije v srce Jezusa Kristusa. Toda preden se ta dobrot vrne k Očetu, pre-

*Svojim sestram pravim: »Ne ljubimo z besedami, temveč ljubimo dokler ne boli. Jezus je v ljubezni do nas trpel; za nas je umrl. Danes smo na vrsti ve in jaz, da se med seboj ljubimo tako, kakor nas je on ljubil. Ne bojte se Jezusu reči: da.«
bl. Mati Terezija*

teče dolgo dolgo pot med brati, nenehno narašča in zori, dokler se popolna in prekipevajoča ne vrne v svoj prvotni izvir, v Očetovo srce. To je tisto življenjsko pomembno kroženje, ki ga opravi resnična dobrot ali z drugo besedo ljubezen. Ta pa se pogosto skrije kameram in tistim, ki si izbirajo prve sedeže v raznih sodobnih shodnicah.

Kako je bil pravičen Jezus? Med dvanajsterimi Jezus ni bil predsednik, direktor, ravnatelj, ampak brat, ki je z njimi ravnal, kakor je Oče ravnal z njim. Tako iskren je bil do njih, da jim je povedal, kako ga bodo zatajili, izdali in zbežali. Ob neki drugi priložnosti jim je priznal, da ga je strah in da je žalosten.

Opogumljal jih je v težavah, veselil se je njihovih uspehov, opozarjal jih je na nevarnosti. Do njih je bil hkrati zahteven in razumevajoč. Z neskončnim potrpljenjem jih je opominjal, kadar so tekmovali med seboj. Čudovito obziren je bil do izdajalca, usmiljen s Petrom, potrpežljiv z vsemi, vsi so skupaj spali pod milim nebom kot v »senci tvojih peruti«. Umil jim je noge, stregel jim je pri mizi, da bi čutili »obilje tvoje hiše«.

Govoril jim je: »Nekoč sem vas poslal in vam naročil, da ozdravljajte bolnike, očiščujte gobavce, oznanjajte Božje kraljestvo. Sedaj, ko odhajam, vam pravim: poleg vseh nalog, ki sem vam jih zapupal, bo vaša glavna dolžnost v času, ko me ne bo med vami – do mojega ponovnega prihoda, da ljubite drug drugega.« Kako torej ljubiti pravično? Sv. Janez nam ponuja odgovor: »On je dal svoje življenje za nas in mi moramo dati svoje življenje drug za drugega« (prim. Jn 12,25). **Dati življenje! Takšna je torej opredelitev pojma pravičnosti v ljubezni: zahtevna in resnična, oprijemljiva ljubezen znotraj zakona odpovedi in smrti. Ker je izvir življenja v odsevu Jezusove daritve, vidimo pravo Luč, prihajajočo na svet. Četudi so ljudje bolj vzljubili temo ... •**

SVET AGRI POTRDI IZVAJANJE UKREPA POMOČI V HRANI EU ZA 2012–2013

Jožica Ličen

Sredi leta 2011 smo z veliko zaskrbljenostjo sprejeli informacijo, da se bo z letom 2012 vrednost pomoči iz naslova Hrana za najbolj ogrožene osebe v EU drastično zmanjšala. Seveda nismo stali križem rok, v tem času so tekli pogovori na različnih ravneh in iz lastne izkušnje lahko rečem, da je bila Slovenija od vsega začetka zelo zavzeta, da se ukrep nadaljuje, in je s svojim aktivnim zavzemanjem za ohranitev ter nadaljevanje tega ukrepa v letih 2012 in 2013 v okviru Skupne kmetijske politike v EU bistveno pripomogla h končnemu dogovoru.

Po številnih pogajanjih je Svet AGRI (Svet EU za kmetijstvo in ribištvo) 16. 12. 2011 na zasedanju v Bruslju sprejel politični dogovor, s katerim je zagotovil izvajanje ukrepa pomoči v hrani v polnem obsegu 500 mio EUR. Slovenija bo za leto 2012 v ta namen predvidoma prejela znesek 2,5 mio EUR.

Glavne »novosti« predloga so:

- jasno je določeno, da se bo ukrep zaključil konec leta 2013,
- za vsak program se ohranja prvotno določen proračun,
- 100% financiranje s strani EU ostaja,
- nakupi na trgu so sedaj stalna možnost (in ne več le izjema), kadar blaga ni možno dobaviti iz javnih zalog EU,
- prednost imajo proizvodi iz EU,
- natančneje določena povračila stroškov.

Sedaj so na vrsti pogovori in dogovori z Ministrstvom za kmetijstvo in prehrano, Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter seveda z obema izbranimi humanitarnima organizacijama – Rdečim križem Slovenije in Slovensko Karitas. Upam in želim, da bomo s skupnim sodelovanjem čim prej dodelali kriterije in vse potrebno, kar od nas zahteva Uredba Evropskega parlamenta, in v naša skladišča dobili hrano.

Za sodelavce Karitas, ki na terenu delijo pomoč, to pomeni še naprej veliko odgovornost in delo, ki pa ima jasen cilj: pomagati družinam in posameznikom, pri katerih je zaradi nizkih dohodkov prisotna visoka stopnja tveganja revščine in katerih preživetje je v veliki meri odvisno od socialnih transferjev. Če bomo zraven dodali še prijazen pogled, razumevajoč pogovor in spoštljiv odnos, bo hrana EU imela dodano vrednost, na katero nedvomno računajo prejemniki pomoči, odgovorni v Bruslju, najbolj pa naš nebeški Oče. •

koper

DECEMBER, ČAS ZA BOGA IN ČLOVEKA

Jožica Ličen

»Velike reči nam je storil Gospod ...« lahko vsi mi ponavljamo za Marijo, ki je verovala in se prepustila Njegovi dobroti. Ko sem želela z vami podeliti nekaj dogodkov, ki so v tem decembru zaznamovali sodelavce Karitas na Primorskem, si nisem mogla kaj, da se ne bi ob dolgem seznamu vprašala: »A smo res vse to zmogli?« in odgovor je vedno enak: z Njegovo pomočjo zmoremo veliko, pa ne le to, kar je zapisano, temveč mnogo več, ker preprosto naredimo to, kar nas uči naša vera. In kar izvira iz Boga, je pristno, narejeno brez godrnjanja in slabe volje. No ja, lepo bi bilo, če bi bilo vedno tako, pa vendar, to je tisto, kar pričuje o Njegovi dobroti, tisto, kar brez velikih besed oznanja Njegovo ime.

Srečanje odbora za materialno pomoč je vsako leto v začetku decembra. Pridejo predstavniki petih dekanijskih in treh območnih Karitas v škofiji ter odgovorni v 13 centrih Karitas. Tudi tokrat smo pregledali stanje in probleme pri materialni pomoči družinam in posameznikom v stiski, si izmenjali poglede na nove obrazce poročil ter obljubili, da bomo poskrbeli, da bodo vse ŽK oddale izpolnjena poročila voditelju DK oz. OK do 10. januarja, nakar bodo voditelji OK, DK opravili logično kontrolo, zbrali poročila centrov Karitas na svojem območju in sestavili skupno poročilo OK, DK, ki bo v kompletu gotovo do 20. januarja. Sodelavka Ljuba je tudi letos ponudila svoje znanje in čas, da bo podatke računalniško obdelala. Poleti smo izdali zgibanke Pomagam pomagati in vsa gosposinjstva seznanili s programom Posvojitev na razdaljo in Namenska pomoč, priložili pa smo tudi položnico za enkratno pomoč. Iz zbranih podatkov ugotavljamo, da je pomoč 17.775 EUR na TRR dekanijskih in območnih Karitas poslalo 859 darovalcev.

Svetovni dan prostovoljcev smo počastili v Dijaškem domu Škofijske gimnazije v Vipavi. Začeli smo s sveto mašo, ki jo je ob somaševanju ravnatelja ŠK Mateja Kobala, rektorja ŠGV Slavka Rebca in prof. Janeza Zupeta daroval koprski škof Metod Pirih, ki se je sodelavcem Karitas zahvalil za njihovo služenje ljudem v stiski. Naša ŠK ima skoraj 3.000 stalnih in občasnih prostovoljcev, ki letno opravijo preko 100.000 ur prostovoljnega dela na področju pomoči družinam in posameznikom v stiski. Priznanje za nesebično pomoč si zaslužijo prav vsi, zato na tajništvu ŠK vsako leto predlagamo škofu Metodu določeno skupino sodelavcev – prostovoljcev, ki

se je zaradi trenutnih potreb še posebej angažirala. Tokrat so priznanja prejeli sodelavci, ki so veliko pomagali pri delu in obnovi centrov Karitas v Bertokih, Kopru in Pivki, in sicer: Marjan Drčar, Mirko Juriševič, Miloš Klinec, Darko Potočnik, Mojca Smrdel Orel, Jože Dekleva in Franc Kališter.

Ivanka Fonda, nagrajenka Občine Sežana: ob dnevu prostovoljcev je v Kulturnem domu v Sežani priznanje prejela tudi prizadevna sodelavka kraške Karitas Ivanka Fonda, članica MŽK Lokev, Divača in Vreme ter odgovorna za materialno pomoč v Centru Karitas v Sežani. Letos se je še posebej angažirala v projektu Delavci brez meja in se aktivno vključila v zbiranje in delitev hrane ter drugih sredstev za delavce, ki so zgubili delo oziroma za delo niso prejeli plačila.

Naša Ivanka je mala, vendar močna in odločna ženska ter žena in mama. Rodila se je v Brkinih, karitativnega duha se je navzela pri stricu, ki je bil duhovnik in pri katerem je kot otrok preživljala počitnice. Zato je bila njena vključitev v organizirano Karitas nekaj samoumevnega in vedno z veseljem in polna idej pripomore, da preko nje ljudje začutijo vero, upanje in ljubezen. Ivanka, čestitamo!

Obiski starejših, voščila in adventna srečanja po župnijah so že ustaljena praksa sodelavcev Karitas. Tudi letos smo pripravili 12.000 božičnih voščilnic, s

katerimi so sodelavci nagovorili ostarele in bolne po domovih, v domovih za starejše in bolnišnicah. Vsaj 2.000 voščilnic so pripravile še druge skupine po župnijah. Cilj teh obiskov ni materialne narave, temveč starejšim darovati svoj čas, posredno pa tudi zaznati morebitne stiske, ki so izziv za nadaljnjo pomoč. Tudi adventna srečanja s sveto mašo in maziljenjem ter druženjem starejšim veliko pomenijo. Če nam uspe v družabni del privabiti še mlade, je to najbolj naravna oblika medgeneracijskega povezovanja.

Miklavž pri brezdomcih: Darja Zver je zapisala: »Tudi letos nas je v našem Centru Karitas v Bertokih obiskal sv. Miklavž. Zbrano družbo uporabnikov programa, prostovoljcev in strokovnega osebja so razveselili Boštjan in njegova glasbena skupina, ki so z ubrano glasbo poskrbeli za dobro voljo, s humorističnimi skeči v istrskem narečju pa sta nas nasmejali Suzana in Maja, članci dramske sekcije pri Kulturnem društvu Alojza Kocjančiča, Puče - Koštabona. Večer je minil v sproščnem pogovoru, vmes smo tudi zaplesali. Po okusnem obroku smo se razšli z obljubo, da se bomo na podobnih prireditvah še srečevali.«

Duhovna obnova v Vipavskem Križu: Že vrsto let se sodelavci Karitas kopske škofije pripravljamo na božič tako, da se udeležimo adventne duhovne obnove v kapucinskem samostanu v Vipavskem Križu.

V samostanski kapeli smo začeli s sveto mašo in nadaljevali z razmišljanjem, ki ga je vodil kapucin br. Marjan Potočnik. Br. Marjan nas je s priliko o makabejski materi, ki je bodrila svoje sinove, naj vztrajajo v veri očetov, predvsem podučil, naj ne iščemo zemeljskih privilegijev, temveč ljudem pokažemo, da je končni cilj več kot to. Ob koncu smo si kot skupina med seboj podelili želje in pričakovanja ob božiču. Največkrat so bile izgovorjene besede mir, odpuščanje, strpnost, potrpežljivost, molitev, skromnost, predvsem pa milost in blagoslov, kar pri svojem delu najbolj potrebujemo.

12

Srečanje članov TŠK in zaposlenih sodelavcev v Podragi je bilo tik pred božičem. Glede na to, da smo sodelavci razpršeni po vsej naši škofiji, na naših delovnih, duhovnih in družabnih srečanjih načrtujemo največkrat kar dve ali tri stvari obenem. Na sestanku tajništva ŠK smo največ časa posvetili realizaciji letošnjega proračuna in ugotavljali, da ni nič ostalo in nič zmanjkalo, za kar gre zahvala ravnatelju, ki skrbi, da se vreča polni, odgovornim voditeljem programov, ki skrbimo, da se vreča prazni, in tudi naši računovodkinji Mili, ki v številkah pokaže dejansko stanje. Po delovni seji smo odšli v podraško cerkev, kjer sta ravnatelj Matej in domači župnik Bogdan, tudi član TŠK, darovala sveto mašo. Potem pa srečanje v župnišču, kjer se je župnik Bogdan predstavil tudi kot odličen kuhar. Sam nam je zaupal, da si je izkušnje nabiral v jugoslovanski vojski, kjer je bil kuhar, pa tudi na delovnih taborih v Bosni je to v njegovi domeni. Ob koncu nam je ravnatelj poklonil priročnik za župnijske Karitas z naslovom Ljubi svojega bližnjega. Priročnik je del regionalnega projekta PSM, pri katerem sodelujejo Karitas Albanije, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Hrvaške, Kosova, Makedonije, Srbije in Črne gore ter Slovenije. Mateju Kobalu kot odgovorni osebi za ta projekt čestitamo – veliko in potrebno delo!

Dogajalo se je tudi veliko drugih stvari. Ne morem mimo 3.600 družin, ki so v naših centrih Karitas pred prazniki prejele pomoč, in številnih sodelavcev, ki so zanje nesebično darovali čas ter dobro besedo.

V decembru je vsako leto veliko priložnosti, da v širšem krogu in družbi spregovorimo o dobroti. Ko smo v sosednji Gorici odpirali razstavo Umetniki za Karitas, je bilo v zraku čutiti duha božiča ali, kot je rekel odgovorni urednik Novega glasa Jurij Paljk: »V Italiji velja nenapisano pravilo: božični čas je čas za dobroto!« Skoraj iste besede je ponovila ministrica Jelušičeva, ko smo drugi del razstave Umetniki za Karitas odprli prav na Miklavževo v razstavišču Ministrstva za obrambo v Ljubljani.

V studiu Radia Ognjišče sem sodelovala v oddaji »Pogovor o« skupaj z Brankom Mačkom, Alenko Petek in Andrejem M. Pozničem. Po oddaji sem srečala veliko ljudi, ki so nas poslušali in nam pritrjevali, kar je velik izziv za vse kristjane, da v javnosti pogumno pričujemo za to, kar mislimo, da je prav. Med drugim sem opozorila tudi na stiske, ki jih ustvarja nova zakonodaja, s tem ko odreka tisto minimalno državno pokojnino številnim kmečkim ženam, ki so bile soustvarjalke kmečkih družin in našega podeželja.

Praktičen dokaz o dobroti slovenskega človeka pa sem izkusila po televizijski oddaji Tarča. Hvaležna sem družini z Vipavskega, ki je bila pripravljena spregovoriti o svoji stiski. Oba, oče in mama, sta bila namreč zaposlena v istem podjetju, ki je šlo v stečaj. Po oddaji je kar veliko ljudi klicalo, da jim želijo pomagati.

Sama sem prepričana, da je biti zagovornik revnih in nemočnih največji »plakat« Cerkve na Slovenskem, ki kliče po solidarnosti, obenem pa izkaznica karitativnega sodelavca, ki dokazuje vrednost ljubezni do bližnjega. •

DOBROTA JE VREDNOTA

Zbrala in uredila: Polona Miklič

Na zahvalno nedeljo, 6. novembra, je v Rovtah potekal koncert župnijske Karitas pod geslom *Srce, ki vidi*. Tudi letos je pestra paleta glasbenih gostov v dvorano privabila številno občinstvo. Do zadnjega kotička napolnjena dvorana je dala slutiti, da bo tudi letošnji koncert zelo uspešen. Oder so prvi zavzeli najmlajši plesalci OŠ Rovte s plesom *Gremo okrog sveta*. Pomenljiv naslov – če gremo okrog sveta, vidimo marsikaj lepega, a žal tudi veliko revščine, pomanjkanja in bede. Karitas tu gotovo igra pomembno vlogo.

V dobri dve uri in pol trajajoči prireditvi se je zvrstilo veliko glasbenih gostov različnih zvrsti. Kdor poje, zlo ne misli, velja za vse nastopajoče pevce. Prav gotovo pa nam bo vsem najbolj ostal v spominu pevec, ki je preživel mnoge težke preizkušnje, Kamničan Franci Pušnik. Pred enajstimi leti je njegovo že tako težko življenjsko pot prekrižala okrutna bolezen, rak na jeziku. Zmagala je njegova volja do življenja, do petja in do vsega lepega na svetu. Zdaj s hvaležnostjo gleda na vse, kar se mu dogaja, in kot po čudežu spet poje, snema ter predvsem vliva voljo vsem, ki jih življenje preizkuša.

Srce, ki vidi je bilo geslo letošnjega koncerta, ki mu je svoj prispevek dala tudi slavnostna govornica Ivanka Šušteršič. S priliko iz evangelija o usmiljenem Samarijanu je povedala, da eni imajo srce za pomoč drugim, drugi pa ga enostavno ne premorejo. Zatopljeni so v svoje probleme, za ostale so slepi in gluhi. Žal še vedno velja, da dobrodelne organizacije živijo od obljub bogatih in od darov revnih. Koncert se je končal z zahvalami tistim, ki so ga omogočili, in tistim, ki so sodelovali. Med njimi prav gotovo ne gre prezreti gospoda Hieronima Kavčiča, ki že od vsega začetka neumorno skrbi, da je prva novembrska nedelja Karitasova. Voditeljica sta končala z mislijo, ki nas nagovarja: Življenje je kot ogledalo. Če boš vesel, ti bo vrnilo

Dobrodelni koncert ŽK Šentjošt

nasmeh. Bodi srečen, glej s srcem in videl boš tudi tisto, kar je očem nevidno. Dobrota v našem kraju še ni zamrla. Tudi letos se je izkazalo, da v nesreči spoznaš prijatelja. To ni vedno tisti, ki gre s tabo na kavo, ampak tisti, ki ti ponudi roko, ko si na tleh. Pravi prijatelj ima torej srce, ki vidi.

Metka Bogataj

Prvi dobrodelni koncert ŽK Šentjošt

Revščina si hitro utira pot med ljudi. Stisko, nemoč in odrinjenost na rob občutijo mnogi ostareli, otroci in družine. Prizadela je tudi nekatere naše župljane, kar nas je spodbudilo, da smo organizirali prvi dobrodelni koncert ŽK. K sodelovanju je pristopilo več skupin, ansamblov in posameznikov od blizu in daleč. Vsak od njih je po svojih močeh prispeval k dobremu počutju obiskovalcev. Bila jih je polna dvorana. Ob zaključku koncerta se je domači župnik g. Andrej Sever zahvalil vsem, ki so se odzvali vabilu in pripravili lepo ter koristno popoldne. Denarna sredstva, zbrana s koncertom, bomo namenili za kritje osnovnih potreb tistim, ki so pomoči najbolj potrebni, ter za priložnostna praznična obdarovanja invalidov in ostarelih.

Jože Malovrh

Od Ljubljane do Čateža z ŽK Šiška

Teden Karitas smo v Šiški zaznamovali z Dnevom odprtih vrat. Začeli smo z rednim mesečnim srečanjem sodelavcev, ko se nam je pridružilo nekaj prijateljev Karitas. Gostili smo gospo Alenko iz ŠKL, ki nam je pojasnila predvidene spremembe na področju socialnih pomoči. Zelo smo bili veseli in hvaležni, da smo se lahko na ta način pogovarjali in izmenjali mnenja. Poseben dogodek za nas je bil popoldanski obisk treh veroučnih skupin. V nekaj besedah smo radovednim otrokom opisali naše delo in potem odgovarjali na njihova vprašanja. V nadaljevanju so z veseljem »delali« božične darilne vrečke za otroke naših prosilcev. Vanje so zlagali prinesene plišaste igrače, svinčnike in knjige, mi smo dodali le še nekaj sladkega. Z vsako skupino smo ob čaju prijetno zaključili obisk.

29. november je bil za sodelavce Karitas prazničen dan. Naš župnik nas je peljal na izlet iz meglene Ljubljane na Dolenjsko, ki se nam je ponujala v razkošju jesenskega sonca. Prva postaja je bila božjepotna cerkev Matere Božje na Zaplazu. Ob oltarju bl. Lojzeta Grozdeta smo imeli sveto mašo, zahvalili smo se za nas in naše delo ter se spomnili tudi tistih, ki niso mogli biti z nami. Nadaljevali smo do Dobrniča, kjer smo se v cerkvi sv. Jurija ustavili ob krstnem kamnu in spominski plošči drugega našega svetniškega kandidata Friderika Barage. Cerkev v Mirni Peči nas je pritegnila zaradi zunanosti, zato smo si jo ogledali in počastili sv. Kancijana. V Novem mestu smo se zapeljali do stolnice na Kapiteljski in nazadnje še do »kloštra«, kjer so naši bratje frančiškani. Pater Tadej in br. Tilen sta nam povedala nekaj o cerkvi sv. Lenarta, o znani in vedno obiskani lurški kapeli, pokazala sta nam najstarejšo samostansko jedilnico ter vrt in njihov del ob Krki, ki je oaza miru. Krka kot čarobni prstan ovija mesto in mu vliva mir in še več. Nekaj tega smo okusili tudi mi, ko je v prijaznem sončnem gostišču ob pogledu na Krko nastal tale zapis br. Janeza, namenjen našim odsotnim sodelavkam: *S polno natrpanim kombijem sodelavcev Karitas smo si ogledali 5 dolenjskih biserov in se napajali ob življenjskih zgodbah različnih svetniških kandidatov. Svoje popotovanje od Ljubljane do Čateža in naprej smo sklenili ob zeleni Krki, kjer se ob obloženih mizi spominjamo tebe.*

Okrepljeni in hvaležni smo se vrnili z željo, da bi naša srca vedno več in bolje videla, da bi bila velika, čuteča ter razumevaljoča.

Ana Stepančič

Opravljamo skromno delo

14. decembra smo v polni župnijski cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja v Kamniku obeležili 20 let delovanja ŽK Kamnik. Slovesno somaševanje 11 duhovnikov je vodil Tone Kompare, ki je v pridigi poudaril, da je 20-letno delovanje gotovo Božje delo. Ob tej priložnosti je Metka Mali, ki je kljub temu, da je mati 6 otrok, pred 20 leti začutila potrebo po ustanovitvi Medžupnijske Karitas Kamnik, ki jo je 15 let kot tajnica tudi vodila, prejela zahvalo za svoje dolgoletno prostovoljno delo.

Vsako praznovanje ima svoj namen. Mi smo se ob tej priložnosti zahvalili najprej Bogu, nato ustanoviteljem in vsem kasnejšim sodelavcem, brez katerih Karitas gotovo ne bi bilo. Zavedamo se, da se Karitas ni začela z našo generacijo in se z njo tudi ne bo zaključila. To nam zagotavlja Jezus, ki pravi, da bomo imeli uboge vedno med seboj. Ob tem smo izdali zgibanko, v kateri je na kratko opisana zgodovina in nujnost delovanja Karitas tudi v bodoče s poudarkom na 13. vrstici 3. poglavja Drugega pisma Tesaloničanom: *»Vi, bratje, pa se ne naveličajte delati dobro.«* Ob tem nismo postali prevzetni. Spomnili smo se besed bl. Matere Terezije: *»Ti in jaz morava biti prav tam, kjer je delo zelo skromno in nizko. Veliko je namreč ljudi, ki morejo delati velike reči. Toda zelo malo je ljudi, ki hočejo delati majhne stvari.«*

Martin Gorenc

Praznovanje 20. letnice delovanja ŽK Kamnik

maribor

NA POTI DO NOVIH SPOZNANJ

Branko Maček

Sodelavci Nadškofijske Karitas Maribor se vsako leto znova veselimo dneva po Marijinem vnebovzetju, ko se z vseh strani nadškofije podamo na romanje v zaupanju, da Marija in sveti Rok lahko pomagata pri našem delu – celjenju ran na duši in telesu, in to naših ter vseh tistih, ki se oglašajo in trkajo z najrazličnejšimi stiskami na vrata Karitas.

Tudi letos smo se na Rokovo sodelavci Karitas župnij mariborske nadškofije podali na pot, in sicer v Prekmurje. Najprej smo se ustavili v stolnici v Murski Soboti, kjer sta nas sprejela stolni župnik gospod Tomislav Šantak in krajevni škof gospod Peter Štumpf. Prvi je predstavil župnijo in cerkev, drugi pa nam je položil na srce, kako delovati karitativno, nas seznanil s škofijo in nam podelil blagoslov za romarske postaje do večera. Župnija in sodelavci župnijske Karitas so nam že za zajtrk pripravili in postregli pravo gostijo. Hvala jim za vse: lep sprejem, druženje in postrežbo, da se je telo okrepčalo ter bilo pripravljeno za okrepitev duše in duha v romarskem središču Turnišče.

V tej božjepotni – romarski cerkvi murskosoboške škofije nas je že čakal nadškof in metropolit gospod Marjan Turnšek, ki je nami obhajal sveto mašo in bil med nami do slovesa od Marije Turniške. »Hvala mu, da si je vzel čas,« se je slišalo med romarji. Po sveti maši je domači župnik gospod Robert Brest predstavil obe svetišči. Po mimohodu in prošnjah k Mariji ter ogledu stare cerkve smo se romarji podali pod šotor, kjer nas je čakalo kosilo, ki so ga z ljubeznijo pripravili in delili sodelavci Doma Danijela Halasa iz Velike Polane. Tako je bila priložnost za druženje, pogovor, medsebojno pomoč, izmenjavo izkušenj ... Upamo lahko, da se je rodilo veliko novih uvidov za nadaljnje delo. Letošnji statistiki, koliko romarjev je obiskalo murskosoboško škofijsko romarsko središče, bo torej treba prišteti tudi več kot 300 romarjev sodelavcev Karitas, ki so prišli s svojim nadškofom in metropolitom ter vodstvom Nadškofijske Karitas Maribor.

Pot nas je nato vodila v Hotizo, kjer nas je pričakal gospod župnik Vili Kovač in se z množico romarjev podal na križev pot Danijela Halasa – od postaje do postaje ... Kljub vročini smo vsi zmogli prehoditi vse postaje in ob njih premišljevali, moliti ter prepevati. Na koncu je dobro dela osvežilna pijača – hladna voda, za katero so poskrbeli sodelavci iz doma starejših. Pomembno je, da nihče ni omagal, in tako

*AD MEMORIAM**dr. Ratimir Randelović
(30. 9. 1941–11. 12. 2011)**V začetku decembra se je od nas poslovil
vodja ambulante za osebe brez obveznega
zdravstvenega zavarovanja s posvetovalnico
– Maribor. Hvala mu za vse!*

smo dobili novih moči ter sporočilo, da ne smemo omagovati in omagati pri našem delu s prosilci, darovalci in tudi sodelavci. Na poti so se nam pridružili tudi domačini, na koncu poti pa so prišli po nas avtobusi, da so nas odpeljali v župnijsko cerkev Velika Polana.

Tam nas je sprejel gospod Placid Prša, kapucin, ki je nadomeščal domačega župnika Simona Slano – predsednika ŠKMS. Z vso zavzetostjo je predstavil cerkev in tudi življenje Danijela Halasa, saj je domačin in tudi njegova sestra je »skrivnostno povezana z Božjim služabnikom Danijelom Halasom«: sedaj je poročena na domačiji (Madžarska), kjer so se ustavili »morilci« župnika.

Tu nas je spremljal tudi generalni tajnik ŠKMS gospod Jožef Kociper, ki nas je na kratko seznanil z delom ŠKMS. Z litanijami Matere Božje smo se zahvaljevali za vsa nova spoznanja in lepo preživet dan ter prejeli blagoslov z Najsvetejšim za nadaljnjo moč pri delu s človekom v stiskah. Podali smo se še na pokopališče – na grob božjega služabnika Danijela Halasa – in tako zaključili duhovni del romanja.

Na koncu smo se družili še pri ogledu Doma Danijela Halasa ter večerji. Hvaležni smo vsem, ki so pripravili in organizirali vse potrebno za romanje na vseh postajah, kjer smo bili deležni gostoljubnih sprejemov. Posebna zahvala pa gre direktorju in vsem sodelavcem Doma Danijela Halasa. Naj Bog blagoslavlja vsa nova spoznanja ter nadaljnja vsakodnevna romanja – dela po ŽK v mariborski nadškofiji in tudi metropoliji. •

Kadar kaj podarimo,

naletimo včasih na ugovor: »Oh, saj ne bi bilo treba!« Ravno za to gre. Pomembno je prav to, česar človeku ni treba storiti, to povezuje ljudi med seboj. Koliko nam je do drugega, se izkaže takrat, ko preneha obveznost. Kdor je že kdaj ležal v bolnišnici, ve, kakšna je razlika med predpisano oskrbo, kjer je vse opravljeno v skladu z dolžnostjo, in nego, ki jo spremlja dobrosrčna pozornost ter tu in tam drobno ljubeznivo dejanje.

Storiti moramo več tega, česar nam ni treba storiti.

Storiti kaj zgolj zato, ker imamo nekoga radi – je čudovito, in zato sploh ni potrebno biti junak. Prinesti domov rože, kar tako. Dati poljub, nepričakovano.

Osamljenega človeka poklicati po telefonu, samo da ga vprašaš, kako mu gre. Narediti uslugo, ne da bi te prosili zanjo. Ljubeznivo pomagati komu pri urejanju zadev v kakšnem uradu. **Če velja vse to v našem trdem svetu za nekoristno zapravljanje časa, tedaj upam, da bo zapravljenega mnogo časa.**

Phil Bosmans